

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор закладу вищої освіти
з науково-педагогічної роботи

доц. _____

Ігор ГЕРУШ

“ 06 ”

09

2022 р.

ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА
(СИЛАБУС)
з вивчення навчальної дисципліни
«ЛАТИНСЬКА МОВА»

Галузь знань 22 Охорона здоров'я

Спеціальність 226 Фармація, промислова фармація

Освітній ступінь молодший бакалавр

Курс навчання 1

Форма навчання заочна

Кафедра іноземних мов

Схвалено на методичній нараді кафедри іноземних мов, протокол № 1 від 30 серпня 2022 року

Завідувач кафедри

(Рак О.М.)

(підпис)

Схвалено на зсіданні предметної (циклової) комісії дисциплін 31 серпня 2022 року, протокол № 1.

Голова предметної циклової
комісії

(Потапова Л.Б.)

(підпис)

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Кафедра	іноземних мов
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	Синиця Валентина Григорівна – кандидат філологічних наук, доцент synycja.valentyna@bsmu.edu.ua
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/inozemnih-mov/
Веб-сайт кафедри	http:// languages.bsmu.edu.ua/
E-mail	f.languages@bsmu.edu.ua
Адреса	м. Чернівці, Театральна площа 2
Контактний телефон	+38 (0372)52-52-70

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Статус дисципліни	нормативна
Кількість кредитів	3,0
Загальна кількість годин	90
Лекції	2
Практичні заняття	28
Самостійна робота	60
Вид заключного контролю	підсумковий модульний контроль №1

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

Фармацевтична термінологія традиційно упродовж усього періоду розвитку фармації як науки розвивалась і продовжує розвиватися з переважним використанням латинської мови. До її складу входять латинська фармакологічна термінологія, яка вміщує: класифікуючі терміни, що позначають групи лікарських засобів та номенклатурні найменування окремих лікарських засобів, характеризуючі фармакотерапевтичну ефективність; фармакогностична термінологія, яка вміщує найменування фармакогностичних об'єктів (частини рослин, продуктів рослинного і тваринного походження); міжнародна ботанічна номенклатура; термінологія фармацевтичної хімії з тривіальними найменуваннями синтетичних лікарських засобів та номенклатурою деяких хімічних сполук (солі, кислоти, оксиди); технологічна термінологія до якої входять назви лікарських форм і галенових препаратів, позначення латинською мовою виробничих та аптечних операцій з ліками. Тому перед студентами фармацевтичного факультету ставиться виключно професійне завдання – активно оволодіти фармацевтичною термінологією на основі фонетики, орфографії, морфології з елементами синтаксису латинської граматики. Знання елементів латинської мови у значній мірі полегшить майбутнім фахівцям фармацевтичної галузі читання та розуміння назв ліків, яким відповідно до «Pharmacopoea Internationalis» присвоєно міжнародну латинську назву, рекомендовану ВООЗ для використання у всіх країнах, а також рецептурних прописів.

4. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1 Перелік нормативних документів:

- Положення про організацію освітнього процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu-u-vdnzu-bukovinskij-derzhavnij-medichnij-universitet.pdf>);
- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/bdmu-instrukczya-shhodo-oczinuvannya-%D1%94kts-2014-3.pdf>);

- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/reworks.pdf>);
- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/polozhennya-pro-apelyacziyu-rezultativ-pidsumkovogo-kontrolyu-znan.pdf>);
- Кодекс академічної доброчесності (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/kodeks_academic_faith.pdf);
- Морально-етичний кодекс студентів (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/ethics_code.docx);
- Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/antiplagiat-1.pdf>);
- Положення про порядок та умови обрання студентами вибіркових дисциплін (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/nakaz_polozhennyh_vybirkovi_dyscypliny_2020.pdf);
- Правила внутрішнього трудового розпорядку Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/17.1-bdmu-kolektivnij-dogovir-dodatok.doc>).

4.2. Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені;
- самостійне виконання індивідуальних завдань, контрольних робіт та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

4.3. Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку університету, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

4.4. Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних заняттях, підсумковому модульному контролі) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

4.5. Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

5. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

Перелік навчальних дисциплін, на яких базується вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, для яких закладається основа в результаті вивчення навчальної дисципліни
українська мова за професійним спрямуванням - для ефективного розуміння теоретичного матеріалу дисципліни та якісного використання фахової мовної	фармакологія – для вдосконалення навичок виписування рецептів у повній формі та з використанням рецептурних скорочень

культури в процесі комунікації	
іноземна мова - для ефективного вивчення, закріплення і якісного використання міжнародної професійної мовної культури в сучасному спілкуванні	фармацевтична хімія - для розуміння та засвоєння латинських термінів дисципліни
загальна хімія - для ефективного розуміння та вивчення латинських найменувань хімічних елементів та загальних принципів побудови фармакопейних назв оксидів, солей, ефірів, кислот	аптечна справа та фармацевтична технологія – для розуміння та коректного використання назв лікарських форм, галенових препаратів та позначення латинською мовою деяких виробничих і аптечних операцій з ліками
ботаніка - для ефективного розуміння та вивчення латинських ботанічних назв згідно міжнародної ботанічної номенклатури	фармацевтична ботаніка - для ефективного розуміння та засвоєння латинських термінів дисципліни

6. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

6.1. Метою вивчення навчальної дисципліни є засвоєння фонетики, орфографії, базових знань морфології з елементами синтаксису латинської мови та відпрацювання навичок грамотного використання у професійній діяльності майбутніх спеціалістів спеціальної термінології, розуміння написання рецептів, назв лікарських препаратів та номенклатурних найменувань.

6.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є формування у студентів базових знань латинської граматики, розуміння лінгвістичної системи латинської мови, основних механізмів словотвору в латинській мові; формування фахової термінологічної грамотності, розуміння оформлених латинською мовою рецептів, назв лікарських препаратів та номенклатурних найменувань.

7. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ФОРМУВАННЮ ЯКИХ СПРИЯЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:

7.1. Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та критично осмислювати й вирішувати практичні проблеми у професійній фармацевтичній та/або дослідницько-інноваційній діяльності із застосуванням положень, теорій та методів фундаментальних, хімічних, технологічних, біомедичних та соціально-економічних наук; інтегрувати знання та вирішувати складні питання, формулювати судження за недостатньої або обмеженої інформації; зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та їх обґрунтованість до фахової та нефахової аудиторії.

7.2. Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність застосовувати одержані знання у практичних ситуаціях.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Здатність вчитися і бути сучасно навченим.

ЗК 8. Здатність працювати в команді та представниками іншої галузі.

ЗК 9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 14. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

7.3. Фахові (спеціальні) компетентності:

ФК 1. Здатність використовувати законодавчу, нормативно-правову бази України та дотримуватися вимог належних практик щодо здійснення професійної діяльності.

8. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

8.1 Знати:

фонетичні, орфографічні особливості латинської мови, основи граматики латинської мови - морфологію та елементи синтаксису - відповідно до потреб практичного застосування; основні правила оформлення латинської частини рецепта; тривіальні найменування лікарських засобів; семантичні характеристики словотворчих елементів, які вживаються в назвах лікарських препаратів; основні рецептурні скорочення; класифікацію лікарських форм: тверді, рідкі, м'які лікарських форми; хімічну номенклатуру; ботанічну номенклатуру.

8.2. Уміти:

використовувати набуті знання на практиці; користуватися латинською фармацевтичною термінологією у професійному спілкуванні; писати /коригувати латинську частину рецепта; розшифровувати рецепти, написані з використанням рецептурних скорочень; писати латинською мовою найменування лікарських препаратів; аналізувати найменування лікарських препаратів стосовно компонентного складу та пояснювати значення словотворчих елементів; визначати належність до лікарської форми; користуватися спеціальною літературою та додатковими інформаційними ресурсами під час самостійного виконання завдань; використовувати комп'ютерні та інформаційно-комунікаційні технології під час виконання домашніх завдань та контрольної роботи.

8.3. Демонструвати:

здатність використовувати латинську фармацевтичну термінологію у письмовій формі при виписуванні та корекції рецептів; здатність аналізувати найменування лікарських препаратів та розуміти семантику наявних частотних відрізків; здатність інтерпретувати зміст латинської фармацевтичної термінології державною мовою в практичній діяльності фахівця; здатність застосовувати набуті знання для розуміння міждисциплінарних зв'язків в процесі оволодіння фундаментальними фармацевтичними дисциплінами; здатність шляхом самостійного навчання набувати знання з латинської фармацевтичної термінології, необхідні для продовження професійного розвитку.

Програмні результати навчання:

ПРЗ 3. Знання фахової термінології.

ПРФ 2. Використовувати набуті знання та практичні навички в сфері професійної діяльності.

ПРФ 7. Використовувати інформаційно-комунікативні технології в сфері професійної діяльності

ПРФ 13. Уміння професійного спілкування сучасною українською літературною мовою та використовувати навички усної комунікації іноземною мовою.

ПРФ 14. Здатність використовувати різноманітні методи, зокрема сучасні інформаційні технології, для ефективного спілкування на професійному та соціальному рівнях.

ПРФ 15. Уміння відповідально ставитись до виконуваної роботи, самостійно приймати рішення, досягати поставленої мети з дотриманням вимог професійної етики.

ПРФ 16. Здатність до самонавчання та продовження професійного розвитку.

9. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин (3 кредити ЄКТС) – 1 модуль: *Фонетичні, лексико-граматичні основи фармацевтичної та ботанічної*

термінології. Лексико-семантичне забезпечення вивчення теми «Рецептура», який складається з п'яти змістових модулів.

Опис кожного модуля дисципліни:

Змістовий модуль 1. Вступ: історія розвитку фармації як науки. Латинський алфавіт. Фонетика. Наголос. Дієслово. Граматичні категорії дієслова. Неозначена форма дієслова. Дієвідміни. Наказовий спосіб. Умовний спосіб дієслова. III особа однини і множини. Дієслово *fiō*, *fiēti* та його вживання в рецептурі. Фармацевтична фразеологія.

Змістовий модуль 2. Іменник. Граматичні категорії іменника. Словникова форма. Іменники I відміни. Грецькі іменники I відміни. Неузгоджене означення. Найуживаніші прийменники у фармацевтичній термінології. II відміна іменників. Іменники чоловічого роду. Іменники середнього роду II відміни. Прізвища у назвах лікарських засобів. Рецепт. Основні відомості. Правила виписування рецептів. Додаткові написи в рецептах. Прикметники I-II відміни. Узгоджене означення. Дієприкметник минулого часу пасивного стану. Фармацевтична фразеологія.

Змістовий модуль 3. Іменники III відміни. Основа іменників III відміни. Типи відмінювання. Іменники чоловічого роду III відміни. Винятки з правил про рід. Приголосний тип. Назви лікарських засобів з іменником *liquor*. Іменники жіночого роду III відміни. Винятки з правил про рід. Мішаний тип. Особливості відмінювання іменників на *-sis*. Іменники середнього роду III відміни. Винятки з правил про рід. Голосний тип. Особливості відмінювання іменника *vas*, *vasis* *n* та іменників грецького походження на *-ma*. Прикметники III відміни. Прикметники III відміни у ботанічній і фармацевтичній термінології. Дієприкметник теперішнього часу активного стану у фармацевтичній термінології. Ступені порівняння прикметників. Особливості утворення ступенів порівняння прикметників. Вживання ступенів порівняння прикметників у ботанічній номенклатурі. Іменники IV відміни. Відмінювання. Іменники V відміни. Відмінювання. Вживання іменника *species* у фармацевтичній термінології. Фармацевтична фразеологія.

Змістовий модуль 4. Міжнародна латинська номенклатура органічної та неорганічної хімії. Хімічна номенклатура. Назви кислот, оксидів, основ, солей, складних ефірів. Лікарські препарати та назви хімічних сполук у косметології. Міжнародна ботанічна номенклатура. Граматичні моделі ботанічних назв. Фармацевтичні назви рослин. Ботанічна номенклатура у косметології. Фармацевтичні частотні відрізки в назвах препаратів, що вказують на хімічний склад препарату. Фармацевтичні частотні відрізки в назвах препаратів, що вказують на терапевтичну та фармакологічну дію. Суфікси і фармацевтичні частотні відрізки, що вказують на алкалоїди і глікозиди. Найменування назв гормональних та ферментних препаратів. Найменування жиророзчинних та водорозчинних вітамінів (2 способи утворення). Найменування полівітамінних комбінованих препаратів. Найменування лікарських препаратів терапевтичного, анатомічного, фізіологічного й фармакологічного характерів.

Змістовий модуль 5. Класифікація лікарських форм та їхні латинські назви. Тверді лікарські форми. Особливості виписування рецептів на тверді лікарські форми. М'які лікарські форми. Особливості виписування рецептів на м'які лікарські форми. Рідкі лікарські форми. Виписування рецептів на рідкі лікарські форми. Латинські назви гомеопатичних лікарських препаратів та виписування рецептів на гомеопатичні лікарські засоби. Поняття про ароматерапію. Фітотерапевтичні препарати та фітозасоби. Офіційні закордонні форми ліків. Поняття «клінічний термін». Однослівні та багатослівні терміни. Структура термінів-комполітів латинською та українською мовами.

8.1. Конкретні цілі вивчення модуля (змістових модулів).

Модуль 1. Фонетичні, лексико-граматичні основи фармацевтичної та ботанічної термінології. Лексико-семантичне забезпечення вивчення теми «Рецептура».

Конкретні цілі:

- сформувати навички читання, вимови і правильної акцентуації латинських фармацевтичних термінів, які закріплюються протягом усього курсу навчання;

- знати структуру рецепта та основні правила виписування рецептів у повній формі та з використанням рецептурних скорочень;
- знати частотні відрізки та вміти знаходити їх у назвах лікарських препаратів;
- знати типові моделі утворення латинських назв оксидів і основ, солей, кислот;
- знати алгоритм дій при перекладі багатослівних фармацевтичних виразів латинською мовою;
- розуміти та вміти перекладати багатослівні латинські рецептурні рядки українською мовою;
- вміти перекладати фармацевтичні найменування з використанням прийменникових конструкцій;
- вміти використовувати при виписуванні рецептів латинські назви рослин з опорою на міжнародну ботанічну номенклатуру;
- засвоїти сталі фразеологічні фармацевтичні вирази.

Змістовий модуль 1. Вступ: історія розвитку фармації як науки. Латинський алфавіт. Фонетика. Наголос. Дієслово. Граматичні категорії дієслова. Неозначена форма дієслова. Дієвідміни. Наказовий спосіб. Умовний спосіб дієслова. III особа однини і множини. Дієслово *fiō*, *fiēri* та його вживання в рецептурі. Фармацевтична фразеологія.

Конкретні цілі:

- сформувати навички читання і вимови латинських голосних, дифтонгів, приголосних, сполучень приголосних, диграфів, які закріплюються протягом усього курсу навчання;
- знати особливості латинської акцентуації;
- знати наказові форми дієслів, які вживаються при виписуванні рецептів;
- знати форми дієслів в умовному способі теперішнього часу пасивного стану, які вживаються при виписуванні рецептів латинською мовою;
- знати форми дієслова *fiō*, *fiēri*, які вживаються при виписуванні рецептів латинською мовою.

Змістовий модуль 2. Іменник. Граматичні категорії іменника. Словникова форма. Іменники I відміни. Грецькі іменники I відміни. Неузгоджене означення. Найуживаніші прийменники у фармацевтичній термінології. II відміна іменників. Іменники чоловічого роду. Іменники середнього роду II відміни. Прізвища у назвах лікарських засобів. Рецепт. Основні відомості. Правила виписування рецептів. Додаткові написи в рецептах. Прикметники I-II відміни. Узгоджене означення. Дієприкметник минулого часу пасивного стану. Фармацевтична фразеологія.

Конкретні цілі:

- знати граматичні категорії іменника, його словникову форму; вміти визначати рід, основу та відміну іменників, відмінювати іменники I-II відміни;
- уміти розпізнавати іменники першої – другої відміни грецького походження;
- знати винятки щодо роду іменників першої-другої відміни;
- уміти відмінювати іменники першої-другої відміни в однині і множині;
- знати синтаксичну конструкцію «неузгоджене означення»;
- знати керування прийменників та сполучники, які вживаються у фармацевтичній термінології;
- знати родові та відмінкові закінчення прикметників першої групи/дієприкметників минулого часу пасивного стану;
- знати алгоритм дій для перекладу термінів за типом синтаксичної конструкції «узгоджене означення»;
- знати структуру простого і складного рецепта;
- знати основні правила виписування рецептів у повній формі та з використанням рецептурних скорочень;
- вивчити сталі фразеологічні фармацевтичні вирази.

Змістовий модуль 3. Іменники III відміни. Основа іменників III відміни. Типи відмінювання. Іменники чоловічого роду III відміни. Винятки з правил про рід. Приголосний тип. Назви лікарських засобів з іменником *liquor*. Іменники жіночого роду III відміни. Винятки з правил

про рід. Мішаний тип. Особливості відмінювання іменників на *-sis*. Іменники середнього роду III відміни. Винятки з правил про рід. Голосний тип. Особливості відмінювання іменників грецького походження на *-ma*. Прикметники III відміни. Прикметники III відміни у ботанічній і фармацевтичній термінології. Дієприкметник теперішнього часу активного стану у фармацевтичній термінології. Ступені порівняння прикметників. Особливості утворення ступенів порівняння прикметників. Вживання ступенів порівняння прикметників у ботанічній номенклатурі. Іменники IV відміни. Відмінювання. Іменники V відміни. Відмінювання. Вживання іменника *species* у фармацевтичній термінології. Фармацевтична фразеологія.

Конкретні цілі:

- знати характерні ознаки іменників III-V відміни;
- знати три типи відмінювання іменників III відміни;
- знати родові та відмінкові закінчення іменників III-V відміни;
- знати особливості відмінювання деяких іменників III відміни;
- знати поділ прикметників другої групи на три підгрупи, їхні родові та відмінкові закінчення;
- знати родові та відмінкові закінчення дієприкметників теперішнього часу активного стану;
- знати особливості вживання в рецептурі іменника п'ятої відміни *species, ei f.*

Змістовий модуль 4. Міжнародна латинська номенклатура органічної та неорганічної хімії. Хімічна номенклатура. Назви кислот, оксидів, основ, солей, складних ефірів. Лікарські препарати та назви хімічних сполук у косметології. Міжнародна ботанічна номенклатура. Граматичні моделі ботанічних назв. Фармацевтичні назви рослин. Фармацевтичні частотні відрізки в назвах препаратів, що вказують на хімічний склад препарату. Фармацевтичні частотні відрізки в назвах препаратів, що вказують на терапевтичну та фармакологічну дію. Суфікси і фармацевтичні частотні відрізки, що вказують на алкалоїди і глікозиди. Найменування назв гормональних та ферментних препаратів. Найменування жиророзчинних та водорозчинних вітамінів (2 способи утворення). Найменування полівітамінних комбінованих препаратів. Найменування лікарських препаратів терапевтичного, анатомічного, фізіологічного й фармакологічного характерів.

Конкретні цілі:

- знати латинські назви хімічних елементів, назви найуживаніших кислот; знати принципи утворення назв оксидів, основ, солей, складних ефірів за МФ та ДФУ;
- знати словотвірні елементи, які несуть інформацію про хімічний склад або шлях синтезу лікарського засобу, вказують на анатомічну чи фізіологічну ознаку, належність до певної фармакологічної групи, терапевтичну ефективність;
- вміти аналізувати назви лікарських препаратів щодо їх компонентної структури з виділенням в них словотвірних елементів;
- знати п'ять граматичних моделей ботанічних назв.

Змістовий модуль 5. Класифікація лікарських форм та їхні латинські назви. Тверді лікарські форми. Особливості виписування рецептів на тверді лікарські форми. М'які лікарські форми. Особливості виписування рецептів на м'які лікарські форми. Рідкі лікарські форми. Виписування рецептів на рідкі лікарські форми. Латинські назви гомеопатичних лікарських препаратів та виписування рецептів на гомеопатичні лікарські засоби. Поняття про ароматерапію. Фітотерапевтичні препарати та фітозасоби. Офіційні закордонні форми ліків. Поняття «клінічний термін». Однослівні та багатослівні терміни. Структура термінів-комполітів латинською та українською мовами.

Конкретні цілі:

- знати класифікацію лікарських форм та їхні назви латинською мовою;
- вміти називати види твердих лікарських форм латинською мовою та знати особливості виписування рецептів на тверді лікарські форми;
- вміти називати види м'яких лікарських форм латинською мовою та знати особливості виписування рецептів на м'які лікарські форми;

- вміти називати види рідких лікарських форм латинською мовою та знати особливості виписування рецептів на рідкі лікарські форми;
- мати уявлення про гомеопатичні лікарські препарати та особливості прописування рецептів на гомеопатичні засоби;
- мати уявлення про офіційальні закордонні форми ліків;
- мати уявлення про структуру клінічних однослівних термінів-комполітів латинською та українською мовами.

8.2. Тематична структура модуля (змістових модулів).

Модуль 1. Фонетичні, лексико-граматичні основи фармацевтичної та ботанічної термінології. Лексико-семантичне забезпечення вивчення теми «Рецептура».

Змістовий модуль 1. Вступ: історія розвитку фармації як науки. Латинський алфавіт. Фонетика. Наголос. Дієслово. Граматичні категорії дієслова. Неозначена форма дієслова. Дієвідміни. Наказовий спосіб. Умовний спосіб дієслова. III особа однини і множини. Дієслово *fiō, fieri* та його вживання в рецептурі. Фармацевтична фразеологія.

Тема 1. Вступ: історія розвитку фармації як науки. Коротка історія латинської мови.

Тема 2. Алфавіт. Вимова голосних, приголосних, буквосполучень. Наголос. Довгота та короткість складу.

Тема 3. Дієслово: загальна характеристика (дієвідміни; визначення інфектної основи; основні форми). Наказовий спосіб (2-а особа однини та множини). Вживання наказового способу в рецептурі. Фармацевтична фразеологія.

Тема 4. Дійсний спосіб теперішнього часу активного і пасивного станів. Умовний спосіб теперішнього часу активного та пасивного станів (3-я особа однини та множини). Дієслово *fiō, fieri*. Вживання умовного способу у фармацевтичній термінології. Фармацевтична фразеологія.

Змістовий модуль 2. Іменник. Граматичні категорії іменника. Словникова форма. Іменники I відміни. Грецькі іменники I відміни. Неузгоджене означення. Найуживаніші прикметники у фармацевтичній термінології. II відміна іменників. Іменники чоловічого роду. Іменники середнього роду II відміни. Прізвища у назвах лікарських засобів. Рецепт. Основні відомості. Правила виписування рецептів. Додаткові написи в рецептах. Прикметники I-II відміни. Узгоджене означення. Дієприкметник минулого часу пасивного стану. Фармацевтична фразеологія.

Тема 1. Іменник. Граматичні категорії іменника. Словникова форма іменників. Знаходження основи іменників. I відміна іменників. Іменники I відміни грецького походження. Синтаксична конструкція «неузгоджене означення». Прикметники у фармацевтичній термінології. Фармацевтична фразеологія.

Тема 2. II відміна іменників: іменники чоловічого роду. Винятки щодо роду. Іменники середнього роду. Відмінювання іменників чоловічого та середнього роду II відміни. Грецькі іменники II відміни. Прізвища у назвах лікарських засобів. Фармацевтична фразеологія.

Тема 3. Основні відомості про рецепт. Структура рецепта. Додаткові написи в рецептах. Правила виписування рецептів. Граматична структура рецептурного рядка. Основні рецептурні скорочення.

Тема 4. Прикметник. Граматичні категорії прикметника. Дві групи прикметників, їхні ознаки. Прикметники першої групи: родові закінчення, словникова форма, знаходження основи, відмінкові закінчення. Синтаксична конструкція «Узгоджене означення». Узгодження прикметників першої групи з іменниками I-II відміни. Місце прикметників у фармацевтичних термінах. Фармацевтична фразеологія.

Тема 5. Дієприкметник минулого часу пасивного стану: родові закінчення, словникова форма, знаходження основи, відмінкові закінчення, узгодження з іменниками I-II відміни. Вживання дієприкметників минулого часу пасивного стану у фармацевтичній термінології. Комбінований тип синтаксичних конструкцій «узгоджене + неузгоджене означення». Основні моделі фармацевтичних термінів. Фармацевтична фразеологія.

Змістовий модуль 3. Іменники III відміни. Основа іменників III відміни. Типи відмінювання. Іменники чоловічого роду III відміни. Винятки з правил про рід. Приголосний тип. Назви

лікарських засобів з іменником *liquor*. Іменники жіночого роду III відміни. Винятки з правил про рід. Мішаний тип. Особливості відмінювання іменників на *-sis*. Іменники середнього роду III відміни. Винятки з правил про рід. Голосний тип. Особливості відмінювання іменника *vas, vasis n* та іменників грецького походження на *-ta*. Прикметники III відміни. Прикметники III відміни у ботанічній і фармацевтичній термінології. Дієприкметник теперішнього часу активного стану у фармацевтичній термінології. Ступені порівняння прикметників. Особливості утворення ступенів порівняння прикметників. Вживання ступенів порівняння прикметників у ботанічній номенклатурі. Іменники IV відміни. Відмінювання. Іменники V відміни. Відмінювання. Вживання іменника *species* у фармацевтичній термінології. Фармацевтична фразеологія.

Тема 1. Третя відміна іменників. Характерна ознака третьої відміни іменників. Визначення основи іменників третьої відміни. Рівно- та нерівноскладові іменники третьої відміни. Особливості словникової форми іменників третьої відміни. Типи відмінювання: приголосний, голосний, мішаний. Відмінкові закінчення іменників третьої відміни залежно від типу відмінювання. Фармацевтична фразеологія.

Тема 2. Іменники чоловічого роду III відміни: родові та відмінкові закінчення залежно від типу відмінювання. Винятки щодо роду. Назви лікарських засобів з іменником *liquor*. Фармацевтична фразеологія. Узгодження прикметників першої групи/дієприкметників минулого часу пасивного стану з іменниками чоловічого роду третьої відміни та винятками щодо роду.

Тема 3. Іменники жіночого роду III відміни: родові та відмінкові закінчення залежно від типу відмінювання. Винятки щодо роду. Особливості відмінювання іменників грецького походження на *-sis* типу *dosis, is f*. Фармацевтична фразеологія. Узгодження прикметників першої групи/дієприкметників минулого часу пасивного стану з іменниками жіночого роду третьої відміни та винятками щодо роду.

Тема 4. Іменники середнього роду III відміни: родові та відмінкові закінчення залежно від типу відмінювання. Винятки щодо роду. Особливості відмінювання іменників грецького походження на *-ta* типу *rhizoma, atis n*. Фармацевтична фразеологія. Узгодження прикметників першої групи/дієприкметників минулого часу пасивного стану з іменниками середнього роду третьої відміни та винятками щодо роду.

Тема 5. Прикметники III відміни: прикметники з одним, двома, трьома родовими закінченнями, їхня словникова форма, знаходження основи, відмінкові закінчення. Дієприкметник теперішнього часу активного стану у фармацевтичній термінології: родові закінчення, знаходження основи, словникова форма, відмінкові закінчення. Узгодження прикметників третьої відміни/дієприкметників теперішнього часу активного стану з іменниками I-III відміни.

Тема 6. IV відміна іменників: родові та відмінкові закінчення. Винятки щодо роду. Фармацевтична фразеологія. V відміна іменників: родові та відмінкові закінчення. Винятки щодо роду. Узгодження прикметників першої-другої групи та дієприкметників з іменниками IV-V відміни. Вживання іменника *species* у фармацевтичній термінології. Фармацевтична фразеологія.

Тема 7. Ступені порівняння прикметників. Особливості вживання ступенів порівняння в ботанічній номенклатурі. Вживання прислівників у фармацевтичній термінології. Вживання числівників і займенників у фармацевтичній термінології.

Змістовий модуль 4. Міжнародна латинська номенклатура органічної та неорганічної хімії. Хімічна номенклатура. Назви кислот, оксидів, основ, солей, складних ефірів. Лікарські препарати та назви хімічних сполук у косметології. Міжнародна ботанічна номенклатура. Граматичні моделі ботанічних назв. Фармацевтичні назви рослин. Фармацевтичні частотні відрізки в назвах препаратів, що вказують на хімічний склад препарату. Фармацевтичні частотні відрізки в назвах препаратів, що вказують на терапевтичну та фармакологічну дію. Суфікси і фармацевтичні частотні відрізки, що вказують на алкалоїди і глікозиди. Найменування назв гормональних та ферментних препаратів. Найменування жиророзчинних та водорозчинних вітамінів (2 способи утворення). Найменування полівітамінних

комбінованих препаратів. Найменування лікарських препаратів терапевтичного, анатомічного, фізіологічного й фармакологічного характерів.

Тема 1. Міжнародна латинська номенклатура органічної хімії. Хімічна номенклатура: назви хімічних елементів; назви хімічних сполук кислот, солей, оксидів, гідроксидів, складних ефірів.

Тема 2. Латинські тривіальні назви лікарських препаратів. Фармацевтичні частотні відрізки в назвах препаратів, які вказують на хімічний склад препарату. Фармацевтичні частотні відрізки анатомічного і фізіологічного характеру. Фармацевтичні частотні відрізки, які вказують на рослинний компонент.

Тема 3. Фармацевтичні частотні відрізки в назвах препаратів, які вказують на терапевтичний ефект (анальгетики, антибіотики, знеболювальні, антипіретики, заспокійливі, снодійні тощо).

Тема 4. Суфікси і фармацевтичні частотні відрізки, що вказують на алкалоїди і глікозиди. Латинські назви гормональних та ферментних препаратів. Найменування жиророзчинних та водорозчинних вітамінів (2 способи утворення). Найменування полівітамінних комбінованих препаратів.

Тема 5. Міжнародна ботанічна номенклатура. Назви сировини рослинного та тваринного походження, продуктів первинної обробки. Латинські назви лікарських препаратів, витяжок із рослинної сировини: утворення назв настоянок, сиропів, відварів, настоїв, екстрактів – рідких, сухих, густих.

Змістовий модуль 5. Класифікація лікарських форм та їхні латинські назви. Тверді лікарські форми. Особливості виписування рецептів на тверді лікарські форми. М'які лікарські форми. Особливості виписування рецептів на м'які лікарські форми. Рідкі лікарські форми. Виписування рецептів на рідкі лікарські форми. Латинські назви гомеопатичних лікарських препаратів та виписування рецептів на гомеопатичні лікарські засоби. Поняття про ароматерапію. Фітотерапевтичні препарати та фітозасоби. Офіційні закордонні форми ліків. Поняття «клінічний термін». Однослівні та багатослівні терміни. Структура термінів-комполітів латинською та українською мовами.

Тема 1. Загальна характеристика понять «лікарська речовина, лікарський засіб, лікарський препарат, лікарська форма, лікарська сировина, галенові препарати, новогаленові препарати». Класифікація лікарських форм. Магістральні та офіційні лікарські засоби. Стисла та розгорнута форми виписування рецептів.

Тема 2. Наукові та тривіальні назви лікарських препаратів. Товарні назви препаратів. Світова синонімія. Виписування рецептів на лікарські засоби з тривіальними назвами.

Тема 3. Тверді лікарські форми: таблетки, порошки, драже, капсули, присипки, губки, збори, свічки. Латинські назви твердих лікарських форм. Визначення та характеристика твердих лікарських форм. Особливості прописування рецептів на тверді лікарські форми.

Тема 4. М'які лікарські форми: мазі, лініменти, пасти, пластири, гелі, креми. Латинські назви м'яких лікарських форм. Визначення та характеристика м'яких лікарських форм. Особливості прописування рецептів на м'які лікарські форми.

Тема 5. Рідкі лікарські форми: розчини, настоянки, настої, відвари, витяжки, мікстури, слизи, сиропи, емульсії, суспензії. Латинські назви рідких лікарських форм. Визначення та характеристика рідких лікарських форм. Особливості прописування рецептів на рідкі лікарські форми.

Тема 6. Офіційні лікарські форми, які вживаються за кордоном: за агрегатним станом: тверді, рідкі, м'які, леткі; за способом вживання: ін'єкції, вушні краплі, оральні форми ліків рідкі і тверді; аерозолі внутрішні (для інгаляцій) і зовнішні. Форми ліків, які вживаються за кордоном, але в Україні не виділяються в окремі групи: аплікації, бальзами, карамелі, припарки, полоскання, клізми, інгаляції, лосьйони тощо.

Тема 7. Ознайомлення з гомеопатичною екстемпоральною рецептурою. Особливості рецептурних прописів на гомеопатичні засоби.

Тема 8. Поняття про ароматерапію. Деякі латинські назви ефірних олій. Особливості виписування рецептів на ефірні олії.

Тема 9. Ознайомлення з клінічною термінологією: поняття «клінічний термін», однослівні та багатослівні клінічні терміни. Структура термінів-комполітів латинською та українською мовами.

Тема 10. Заключний підсумковий модульний контроль: Фонетичні, лексико-граматичні основи фармацевтичної та ботанічної термінології. Лексико-семантичне забезпечення вивчення теми «Рецептура».

10. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Аудиторні		Самостійна робота студента	Індиві- дуальна робота
		Лекції	Практичні заняття		
1	2	3	4	5	6
Модуль 1. Фонетичні, лексико-граматичні основи фармацевтичної та ботанічної термінології. Лексико-семантичне забезпечення вивчення теми «Рецептура».					
Змістовий модуль 1. Вступ: коротка історія латинської мови та її місце у розвитку фармації як науки. Латинський алфавіт. Вимова голосних, приголосних, дифтонгів, диграфів, буквосполучень. Наголос. Довгота і короткість складів. Дієслово. Граматичні категорії дієслова. Неозначена форма дієслова. Дієвідміни. Наказовий спосіб. Умовний спосіб дієслова.					
Тема 1. Вступ: коротка історія латинської мови та її місце у розвитку фармації як науки. Загальна характеристика понять «лікарська речовина, лікарський засіб, лікарський препарат, лікарська форма, лікарська сировина, галенові препарати, новогаленові препарати. Наукові та тривіальні назви лікарських препаратів. Товарні назви препаратів. Світова синонімія.	3	-	2	1	-
Тема 2. Алфавіт. Вимова голосних, приголосних, дифтонгів, диграфів, буквосполучень. Наголос. Довгота та короткість складів.		-	2	1	
Тема 3. Дієслово: загальна характеристика (дієвідміни; визначення інфектної основи; основні форми). Наказовий спосіб (2-а особа однини та множини). Вживання наказового способу в рецептурі. Фармацевтична фразеологія.	2	-	-	1	
Тема 4. Дійсний спосіб теперішнього часу активного і пасивного станів. Умовний спосіб теперішнього часу активного та пасивного станів (3-я особа однини та множини). Дієслово <i>fio, fieri</i> . Вживання	2	-	-	1	

умовного способу у фармацевтичній термінології. Фармацевтична фразеологія.					
Разом за змістовим модулем 1	8	-	4	4	
Змістовий модуль 2. Іменник. Граматичні категорії іменника. Словникова форма іменників. Іменники I відміни. Грецькі іменники I відміни. Неузгоджене означення. Найуживаніші прийменники у фармацевтичній термінології. II відміна іменників. Іменники чоловічого роду II відміни. Іменники середнього роду II відміни. Прізвища у назвах лікарських засобів. Рецепт та його структура. Правила виписування рецептів. Додаткові написи в рецептах. Рецептурні скорочення. Прикметник. Граматичні категорії прикметника. Дві групи прикметників, їхні ознаки. Прикметники першої групи: родові закінчення, словникова форма, знаходження основи, відмінкові закінчення. Синтаксична конструкція «Узгоджене означення». Узгодження прикметників першої групи з іменниками I-II відміни. Місце прикметників у фармацевтичних термінах. Фармацевтична фразеологія. Дієприкметник минулого часу пасивного стану: родові закінчення, словникова форма, знаходження основи, відмінкові закінчення, узгодження з іменниками I-II відміни. Вживання дієприкметників минулого часу пасивного стану у фармацевтичній термінології. Комбінований тип синтаксичних конструкцій «узгоджене + неузгоджене означення». Основні моделі фармацевтичних термінів. Фармацевтична фразеологія.					
Тема 1. Іменник. Граматичні категорії іменника. Словникова форма іменників. Іменники I відміни. Грецькі іменники I відміни. Неузгоджене означення. Найуживаніші прийменники у фармацевтичній термінології. II відміна іменників. Іменники чоловічого роду II відміни. Іменники середнього роду II відміни. Прізвища у назвах лікарських засобів.	6	-	2	4	
Тема 2. Рецепт та його структура. Правила виписування рецептів. Додаткові написи в рецептах. Рецептурні скорочення.	4	-	2	2	
Тема 3. Прикметник. Граматичні категорії прикметника. Дві групи прикметників, їхні ознаки. Прикметники першої групи: родові закінчення, словникова форма, знаходження основи, відмінкові закінчення. Синтаксична конструкція «Узгоджене означення». Узгодження прикметників першої групи з іменниками I-II відміни. Місце прикметників у фармацевтичних термінах. Фармацевтична фразеологія. Дієприкметник минулого часу пасивного стану: родові закінчення, словникова форма,	6	-	2	4	

знаходження основи, відмінкові закінчення, узгодження з іменниками I-II відміни. Вживання дієприкметників минулого часу пасивного стану у фармацевтичній термінології. Комбінований тип синтаксичних конструкцій «узгоджене + неузгоджене означення». Основні моделі фармацевтичних термінів. Фармацевтична фразеологія.					
Разом за змістовим модулем 2	14		6	8	
Змістовий модуль 3. Іменники III відміни. Основа іменників III відміни. Типи відмінювання. Іменники чоловічого роду III відміни. Винятки з правил про рід. Приголосний тип. Назви лікарських засобів з іменником <i>liquor</i> . Іменники жіночого роду III відміни. Винятки з правил про рід. Мішаний тип. Особливості відмінювання іменників на <i>-sis</i> . Іменники середнього роду III відміни. Винятки з правил про рід. Голосний тип. Особливості відмінювання іменників грецького походження на <i>-ta</i> . Прикметники III відміни. Прикметники III відміни у ботанічній і фармацевтичній термінології. Дієприкметник теперішнього часу активного стану у фармацевтичній термінології. Ступені порівняння прикметників. Особливості утворення ступенів порівняння прикметників. Вживання ступенів порівняння прикметників у ботанічній номенклатурі. Іменники IV відміни. Відмінювання. Іменники V відміни. Відмінювання. Вживання іменника <i>species</i> у фармацевтичній термінології. Фармацевтична фразеологія.					
Тема 1. Третя відміна іменників. Характерна ознака третьої відміни іменників. Визначення основи іменників третьої відміни. Рівно- та нерівноскладові іменники третьої відміни. Особливості словникової форми іменників третьої відміни. Типи відмінювання: приголосний, голосний, мішаний. Відмінкові закінчення іменників третьої відміни залежно від типу відмінювання. Фармацевтична фразеологія.	4		2	2	
Тема 2. Іменники чоловічого роду III відміни: родові та відмінкові закінчення залежно від типу відмінювання. Винятки щодо роду. Назви лікарських засобів з іменником <i>liquor</i> . Фармацевтична фразеологія. Узгодження прикметників першої групи/дієприкметників минулого часу пасивного стану з іменниками чоловічого роду третьої відміни та винятками щодо роду.	2		-	2	

Тема 3. Іменники жіночого роду III відміни: родові та відмінкові закінчення залежно від типу відмінювання. Винятки щодо роду. Особливості відмінювання іменників грецького походження на <i>-sis</i> типу <i>dosis, is f.</i> Фармацевтична фразеологія. Узгодження прикметників першої групи/дієприкметників минулого часу пасивного стану з іменниками жіночого роду третьої відміни та винятками щодо роду.	2		-	2	
Тема 4. Іменники середнього роду III відміни: родові та відмінкові закінчення залежно від типу відмінювання. Винятки щодо роду. Особливості відмінювання іменників грецького походження на <i>-ma</i> типу <i>rhizoma, atis n</i> Фармацевтична фразеологія. Узгодження прикметників першої групи/дієприкметників минулого часу пасивного стану з іменниками середнього роду третьої відміни та винятками щодо роду.	2		-	2	
Тема 5. Прикметники III відміни: прикметники з одним, двома, трьома родовими закінченнями, їхня словникова форма, знаходження основи, відмінкові закінчення. Дієприкметник теперішнього часу активного стану у фармацевтичній термінології: родові закінчення, знаходження основи, словникова форма, відмінкові закінчення. Узгодження прикметників третьої відміни/дієприкметників теперішнього часу активного стану з іменниками I-III відміни.	4		2	2	
Тема 6. IV відміна іменників: родові та відмінкові закінчення. Винятки щодо роду. Фармацевтична фразеологія. V відміна іменників: родові та відмінкові закінчення. Винятки щодо роду. Узгодження прикметників першої-другої групи та дієприкметників з	6		2	4	

іменниками IV – V відміни. Вживання іменника <i>species</i> у фармацевтичній термінології. Фармацевтична фразеологія.					
Тема 7. Ступені порівняння прикметників. Особливості вживання ступенів порівняння в ботанічній номенклатурі. Вживання прислівників у фармацевтичній термінології. Вживання числівників і займенників у фармацевтичній термінології.	2		-	2	
Разом за змістовим модулем 3	22		6	16	
Змістовий модуль 4. Міжнародна латинська номенклатура органічної хімії. Хімічна номенклатура. Назви кислот, оксидів, основ, солей, складних ефірів. Лікарські препарати та назви хімічних сполук у косметології. Міжнародна ботанічна номенклатура. Граматичні моделі ботанічних назв. Фармацевтичні назви рослин. Фармацевтичні частотні відрізки в назвах препаратів, що вказують на хімічний склад препарату. Фармацевтичні частотні відрізки в назвах препаратів, що вказують на терапевтичну та фармакологічну дію. Суфікси і фармацевтичні частотні відрізки, що вказують на алкалоїди і глікозиди. Найменування назв гормональних та ферментних препаратів. Найменування жиророзчинних та водорозчинних вітамінів (2 способи утворення). Найменування полівітамінівних комбінованих препаратів. Найменування лікарських препаратів терапевтичного, анатомічного, фізіологічного й фармакологічного характерів.					
Тема 1. Міжнародна латинська номенклатура органічної хімії. Хімічна номенклатура: назви хімічних елементів; назви хімічних сполук кислот, солей, оксидів, гідроксидів, складних ефірів.	6		2	4	
Тема 2. Латинські тривіальні назви лікарських препаратів. Фармацевтичні частотні відрізки в назвах препаратів, які вказують на хімічний склад препарату. Фармацевтичні частотні відрізки анатомічного і фізіологічного характеру. Фармацевтичні частотні відрізки, які вказують на рослинний компонент.	2		2	2	
Тема 3. Фармацевтичні частотні відрізки в назвах препаратів, які вказують на терапевтичний ефект (анальгетики, антибіотики, знеболювальні, антипіретика, заспокійливі, снодійні тощо).	2		-	2	
Тема 4. Суфікси і фармацевтичні частотні відрізки, що вказують на алкалоїди і глікозиди. Латинські назви гормональних та ферментних препаратів. Найменування жиророзчинних та водорозчинних вітамінів (2	2		-	2	

способи утворення). Найменування полівітамінних комбінованих препаратів.					
Тема 5. Міжнародна ботанічна номенклатура. Назви сировини рослинного та тваринного походження, продуктів первинної обробки. Латинські назви лікарських препаратів, витяжок із рослинної сировини: утворення назв настоянок, сиропів, відварів, настоїв, екстрактів – рідких, сухих, густих.	4		2	2	
Разом за змістовим модулем 4	18		6	12	
Змістовий модуль 5. Класифікація лікарських форм та їхні латинські назви. Тверді лікарські форми. Особливості виписування рецептів на тверді лікарські форми. М'які лікарські форми. Особливості виписування рецептів на м'які лікарські форми. Рідкі лікарські форми. Виписування рецептів на рідкі лікарські форми. Латинські назви гомеопатичних лікарських препаратів та виписування рецептів на них. Поняття про ароматерапію. Фітотерапевтичні препарати та фітозасоби. Офіційна закордонні форми ліків. Поняття «клінічний термін». Однослівні та багатослівні терміни. Структура термінів-комполітів латинською та українською мовами.					
Тема 1. Загальна характеристика понять «лікарська речовина, лікарський засіб, лікарський препарат, лікарська форма, лікарська сировина, галенові препарати, новогаленові препарати». Класифікація лікарських форм. Магістральні та офіційна лікарські засоби. Стисла та розгорнута форми виписування рецептів.	1		-	1	
Тема 2. Наукові та тривіальні назви лікарських препаратів. Товарні назви препаратів. Світова синонімія. Виписування рецептів на лікарські засоби з тривіальними назвами.	1		-	1	
Тема 3. Тверді лікарські форми: таблетки, порошки, драже, капсули, присипки, губки, збори, свічки. Латинські назви твердих лікарських форм. Визначення та характеристика твердих лікарських форм. Особливості прописування рецептів на тверді лікарські форми.	5		2	3	
Тема 4. М'які лікарські форми: мазі, лініменти, пасти, пластири, гелі, креми. Латинські назви м'яких лікарських форм.	5		2	3	

Визначення та характеристика м'яких лікарських форм. Особливості прописування рецептів на м'які лікарські форми.					
Тема 5. Рідкі лікарські форми: розчини, настоянки, настої, відвари, витяжки, мікстури, слизи, сиропи, емульсії, суспензії. Латинські назви рідких лікарських форм. Визначення та характеристика рідких лікарських форм. Особливості прописування рецептів на рідкі лікарські форми.	5		2	3	
Тема 6. Офіційні лікарські форми, які вживаються за кордоном: <u>за агрегатним станом</u> : тверді, рідкі, м'які, леткі; <u>за способом вживання</u> : ін'єкції, вушні краплі, оральні форми ліків рідкі і тверді; аерозолі внутрішні (для інгаляцій) і зовнішні. Форми ліків, які вживаються за кордоном, але в Україні не виділяються в окремі групи: аплікації, бальзами, карамелі, припарки, полоскання, клізми, інгаляції, лосьйони тощо.	1		-	1	
Тема 7. Ознайомлення з гомеопатичною екстемпоральною рецептурою. Особливості рецептурних прописів на гомеопатичні засоби.	1		-	1	
Тема 8. Поняття про ароматерапію. Деякі латинські назви ефірних олій. Особливості виписування рецептів на ефірні олії.	1		-	1	
Тема 9. Ознайомлення з клінічною термінологією: поняття «клінічний термін», однослівні та багатослівні клінічні терміни. Структура термінів-комполітів латинською та українською мовами.	1		-	1	
Тема 10. Заклучний підсумковий модульний контроль: Фонетичні, лексико-граматичні основи фармацевтичної та ботаничної термінології. Лексико-семантичне забезпечення вивчення теми	4		2	2	

«Рецептура».					
Разом за змістовим модулем 5	25		8	17	
Індивідуальна робота - контрольна робота	2		-	2	
Підсумковий модульний контроль	2		2		
Всього	90	2	28	60	

11. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ (не передбачається)

12. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ (не передбачається)

13. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ I семестр

№ з/п	Назва теми	К-ть год.
1.	Вступ: коротка історія латинської мови та її місце у розвитку фармації як науки. Загальна характеристика понять «лікарська речовина, лікарський засіб, лікарський препарат, лікарська форма, лікарська сировина, галенові препарати, новогаленові препарати. Наукові та тривіальні назви лікарських препаратів. Товарні назви препаратів. Світова синонімія.	2
2.	Латинський алфавіт. Вимова голосних, приголосних, дифтонгів, диграфів, буквосполучень. Наголос. Довгота і короткість складів.	2
3.	Іменник. Граматичні категорії іменника. Словникова форма іменників. Знаходження основи іменників. Правило визначення відміни іменників. Іменники I відміни. Грецькі іменники I відміни. Неузгоджене означення. Найуживаніші прийменники у фармацевтичній термінології. II відміна іменників. Іменники чоловічого роду II відміни. Іменники середнього роду II відміни. Прізвища у назвах лікарських засобів.. Фармацевтична фразеологія.	2
4.	Рецепт та його структура. Правила виписування рецептів. Додаткові написи в рецептах. Рецептурні скорочення.	2
5.	Прикметник. Граматичні категорії прикметника. Дві групи прикметників, їхні ознаки. Прикметники першої групи: родові закінчення, словникова форма, знаходження основи, відмінкові закінчення. Синтаксична конструкція «Узгоджене означення». Узгодження прикметників першої групи з іменниками I-II відміни. Місце прикметників у фармацевтичних термінах. Фармацевтична фразеологія. Дієприкметник минулого часу пасивного стану: родові закінчення, словникова форма, знаходження основи, відмінкові закінчення, узгодження з іменниками I-II відміни. Вживання дієприкметників минулого часу пасивного стану у фармацевтичній термінології. Комбінований тип синтаксичних конструкцій «узгоджене + неузгоджене означення». Основні моделі фармацевтичних термінів. Фармацевтична фразеологія.	2
6.	Міжнародна латинська номенклатура органічної хімії. Хімічна номенклатура: назви хімічних елементів; назви хімічних сполук кислот, солей, оксидів, гідроксидів, складних ефірів.	2

7.	Латинські тривіальні назви лікарських препаратів. Фармацевтичні частотні відрізки в назвах препаратів, які вказують на хімічний склад препарату. Фармацевтичні частотні відрізки анатомічного і фізіологічного характеру. Фармацевтичні частотні відрізки, які вказують на рослинний компонент. Фармацевтичні частотні відрізки в назвах препаратів, які вказують на терапевтичний ефект (анальгетики, антибіотики, знеболювальні, антипіретики заспокійливі, снодійні тощо).	2
Всього:		14 годин

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ II семестр

№ з/п	Назва теми	К-сть год
1.	Іменники III відміни. Основа іменників III відміни. Типи відмінювання. Іменники чоловічого роду III відміни. Винятки з правил про рід. Приголосний тип. Назви лікарських засобів з іменником <i>liquor</i> . Іменники жіночого роду III відміни. Винятки з правил про рід. Мішаний тип. Особливості відмінювання іменників на <i>-sis</i> . Іменники середнього роду III відміни. Винятки з правил про рід. Голосний тип. Особливості відмінювання іменників грецького походження на <i>-ta</i> . Прикметники III відміни. Прикметники III відміни у ботанічній і фармацевтичній термінології. Дієприкметник теперішнього часу активного стану у фармацевтичній термінології. Ступені порівняння прикметників. Особливості утворення ступенів порівняння прикметників. Вживання ступенів порівняння прикметників у ботанічній номенклатурі.	2
2.	Прикметники III відміни: поділ на підгрупи, родові та відмінкові закінчення. Прикметники III відміни у ботанічній і фармацевтичній термінології. Дієприкметник теперішнього часу активного стану у фармацевтичній термінології. Ступені порівняння прикметників. Особливості утворення ступенів порівняння прикметників. Вживання ступенів порівняння прикметників у ботанічній номенклатурі. Вживання прислівників у фармацевтичній термінології. Вживання числівників і займенників у фармацевтичній термінології	2
3.	Іменники IV відміни. Відмінювання. Іменники V відміни. Відмінювання. Вживання іменника <i>species</i> у фармацевтичній термінології. Фармацевтична фразеологія.	2
4.	Тверді лікарські форми: таблетки, порошки, драже, капсули, присипки, губки, збори, свічки. Латинські назви твердих лікарських форм. Визначення та характеристика твердих лікарських форм. Особливості прописування рецептів на тверді лікарські форми.	2
5.	М'які лікарські форми: мазі, лініменти, пасти, пластири, гелі, креми. Латинські назви м'яких лікарських форм. Визначення та характеристика м'яких лікарських форм. Особливості прописування рецептів на м'які лікарські форми.	2
6.	Рідкі лікарські форми: розчини, настоянки, настої, відвари, витяжки, мікстури, слизи, сиропи, емульсії, суспензії. Латинські назви рідких лікарських форм. Визначення та характеристика рідких лікарських форм. Особливості прописування рецептів на рідкі лікарські форми.	2
7.	Міжнародна ботанічна номенклатура. Назви сировини рослинного та тваринного походження, продуктів первинної обробки. Латинські назви лікарських препаратів, витяжок із рослинної сировини: утворення назв настоянок, сиропів, відварів, настоїв, екстрактів – рідких, сухих, густих.	2

8.	Підсумковий модульний контроль	2
Всього:		16 годин

14. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ (не передбачається)

15. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ I семестр

Самостійна робота передбачає роботу студентів над підручником з латинської мови, роботу з рецептурними довідниками, словниками, опрацювання лексико-граматичного контенту теми та засвоєння базової фармацевтичної термінології відповідно до кожної теми.

Модуль 1. Фонетичні, лексико-граматичні основи фармацевтичної та ботанічної термінології. Лексико-семантичне забезпечення вивчення теми «Рецептура»		
<i>Змістовий модуль 1. Вступ: коротка історія латинської мови та її місце у розвитку фармації як науки. Латинський алфавіт. Вимова голосних, приголосних, дифтонгів, диграфів, буквосполучень. Наголос. Довгота і короткість складів. Дієслово. Граматичні категорії дієслова. Неозначена форма дієслова. Дієвідміни. Наказовий спосіб. Умовний спосіб дієслова.</i>		
№ з/п	Назва теми	К-сть год.
1	Латинський алфавіт. Вимова голосних, приголосних, буквосполучень, дифтонгів та диграфів. Вживання великої літери у фармацевтичній термінології.	1
2	Нумерація складів в латинській мові. Складоподіл. Довгота й короткість голосних. Позначення довготи й короткості на письмі. Правила довготи. Правила короткості. Місце наголосу в латинській мові. Правила наголошування багатоскладових слів.	1
3	Граматичні категорії дієслова: число, особа, стани, часи, способи. Неозначена форма дієслова. Словникова форма дієслова. Поділ на дієвідміни. Визначення дієвідміни. Визначення основи дієслова. Наказовий спосіб: утворення наказового способу для другої особи однини і множини. Вживання наказових форм дієслова при виписуванні рецептів.	1
4	Теперішній час дійсного способу активного і пасивного станів: особові закінчення теперішнього часу дійсного способу активного стану; особові закінчення теперішнього часу дійсного способу пасивного стану; особливості відмінювання дієслів залежно від дієвідміни (3-я особа однини та множини). Відмінювання дієслова «sum, esse» Умовний спосіб теперішнього часу активного та пасивного станів: закінчення теперішнього часу умовного способу активного стану; особові закінчення теперішнього часу умовного способу пасивного стану; особливості відмінювання дієслів залежно від дієвідміни (3-я особа однини та множини). Відмінювання дієслова «fio, fieri» в умовному способі теперішнього часу. Вживання умовного способу у фармацевтичній термінології. Вживання форм дієслова «fio, fieri» при виписуванні рецептів. Фармацевтична фразеологія.	1
<i>Змістовий модуль 2. Іменник. Граматичні категорії іменника. Словникова форма. Іменники I відміни. Грецькі іменники I відміни. Неузгоджене означення. Найуживаніші прикметники у фармацевтичній термінології. II відміна іменників. Іменники чоловічого роду. Іменники середнього роду II відміни. Прізвища у назвах лікарських засобів. Рецепт. Основні відомості. Правила виписування рецептів. Додаткові написи в рецептах.</i>		

<i>Прикметники I-II відміни. Узгоджене означення. Дієприкметник минулого часу пасивного стану. Фармацевтична фразеологія.</i>		
5	Граматичні категорії іменника: рід, число, відмінки, відміни. Словникова форма іменників. Знаходження основи іменників. I відміна іменників: родові і відмінкові закінчення. Винятки щодо іменників жіночого роду першої відміни. Іменники I відміни грецького походження: родові закінчення, словникова форма, знаходження основи. Синтаксична конструкція «неузгоджене означення». Алгоритм дій при перекладі синтаксичної конструкції «неузгоджене означення». Сполучники у фармацевтичній термінології. Прийменники у фармацевтичній термінології, які керують Ablativus. Прийменники у фармацевтичній термінології, які керують Accusativus. Прийменники у фармацевтичній термінології, які керують і Ablativus і Accusativus. Фармацевтична фразеологія	4
7	II відміна іменників: характерна ознака другої відміни іменників. Родові і відмінкові закінчення чоловічого роду іменників другої відміни. Особливості словникової форми іменників чоловічого роду із закінченням –er в Nom. sing. Винятки щодо чоловічого роду іменників другої відміни. Іменники середнього роду другої відміни: родові та відмінкові закінчення. Грецькі іменники середнього роду другої відміни. Прізвища у назвах лікарських засобів. Фармацевтична фразеологія.	4
8	Загальні відомості про рецепт. Основні вимоги до оформлення рецептурного бланка. Структура простого і складного рецепта. Оформлення латинської частини рецепта. Граматична структура рецептурного рядка. Додаткові написи в рецептах. Правила виписування рецептів. Основні рецептурні скорочення.	2
9	Дієприкметник минулого часу пасивного стану: родові закінчення, словникова форма, знаходження основи, відмінкові закінчення, узгодження з іменниками I-II відміни. Вживання дієприкметників минулого часу пасивного стану у фармацевтичній термінології. Комбінований тип синтаксичних конструкцій «узгоджене + неузгоджене означення». Основні моделі фармацевтичних термінів. Фармацевтична фразеологія.	2
Змістовий модуль 3. <i>Іменники III відміни. Основа іменників III відміни. Типи відмінювання. Іменники чоловічого роду III відміни. Винятки з правил про рід. Приголосний тип. Назви лікарських засобів з іменником liquor. Іменники жіночого роду III відміни. Винятки з правил про рід. Мішаний тип. Особливості відмінювання іменників на –sis. Іменники середнього роду III відміни. Винятки з правил про рід. Голосний тип. Особливості відмінювання іменників грецького походження на –ta. Прикметники III відміни. Прикметники III відміни у ботанічній і фармацевтичній термінології. Дієприкметник теперішнього часу активного стану у фармацевтичній термінології. Ступені порівняння прикметників. Особливості утворення ступенів порівняння прикметників. Вживання ступенів порівняння прикметників у ботанічній номенклатурі. Іменники IV відміни. Відмінювання. Іменники V відміни. Відмінювання. Вживання іменника species у фармацевтичній термінології. Фармацевтична фразеологія.</i>		
10	Третя відміна іменників. Характерна ознака третьої відміни іменників. Визначення основи іменників третьої відміни. Рівно- та нерівноскладові іменники третьої відміни. Особливості словникової форми іменників третьої відміни. Типи відмінювання: приголосний, голосний, мішаний. Відмінкові закінчення іменників третьої відміни залежно від типу відмінювання. Фармацевтична фразеологія.	2
11	Іменники чоловічого роду III відміни: родові та відмінкові закінчення залежно від типу відмінювання. Винятки щодо роду. Назви лікарських засобів з іменником liquor. Фармацевтична фразеологія. Узгодження	2

	прикметників першої групи/дієприкметників минулого часу пасивного стану з іменниками чоловічого роду третьої відміни та винятками щодо роду.	
12	Іменники жіночого роду III відміни: родові та відмінкові закінчення залежно від типу відмінювання. Винятки щодо роду. Особливості відмінювання іменників грецького походження на <i>-sis</i> типу <i>dosis, is f.</i> Фармацевтична фразеологія. Узгодження прикметників першої групи/дієприкметників минулого часу пасивного стану з іменниками жіночого роду третьої відміни та винятками щодо роду.	2
13	Іменники середнього роду III відміни: родові та відмінкові закінчення залежно від типу відмінювання. Винятки щодо роду. Особливості відмінювання іменників грецького походження на <i>-ma</i> типу <i>rhizoma, atis n.</i> Фармацевтична фразеологія. Узгодження прикметників першої групи/дієприкметників минулого часу пасивного стану з іменниками середнього роду третьої відміни та винятками щодо роду.	2
14	Прикметники III відміни: прикметники з одним, двома, трьома родовими закінченнями, їхня словникова форма, знаходження основи, відмінкові закінчення. Дієприкметник теперішнього часу активного стану у фармацевтичній термінології: родові закінчення, знаходження основи, словникова форма, відмінкові закінчення. Узгодження прикметників третьої відміни/дієприкметників теперішнього часу активного стану з іменниками I-III відміни.	2
15	IV відміна іменників: родові та відмінкові закінчення. Винятки щодо роду. Фармацевтична фразеологія. V відміна іменників: родові та відмінкові закінчення. Винятки щодо роду. Узгодження прикметників першої-другої групи та дієприкметників з іменниками IV – V відміни. Вживання іменника <i>species</i> у фармацевтичній термінології. Фармацевтична фразеологія.	4
16	Ступені порівняння прикметників. Особливості вживання ступенів порівняння в ботанічній номенклатурі. Вживання прислівників у фармацевтичній термінології. Вживання числівників і займенників у фармацевтичній термінології.	2
Змістовий модуль 4. Міжнародна латинська номенклатура органічної та неорганічної хімії. Хімічна номенклатура. Назви кислот, оксидів, основ, солей, складних ефірів. Лікарські препарати та назви хімічних сполук у косметології. Міжнародна ботанічна номенклатура. Граматичні моделі ботанічних назв. Фармацевтичні назви рослин. Фармацевтичні частотні відрізки в назвах препаратів, що вказують на хімічний склад препарату. Фармацевтичні частотні відрізки в назвах препаратів, що вказують на терапевтичну та фармакологічну дію. Суфікси і фармацевтичні частотні відрізки, що вказують на алкалоїди і глікозиди. Найменування назв гормональних та ферментних препаратів. Найменування жиророзчинних та водорозчинних вітамінів (2 способи утворення). Найменування полівітамінних комбінованих препаратів. Найменування лікарських препаратів терапевтичного, анатомічного, фізіологічного й фармакологічного характерів.		
17	Міжнародна латинська номенклатура органічної та неорганічної хімії. Латинські назви хімічних елементів. Латинські назви кисневих (вищий та нижчий ступінь окиснення), безкисневих та органічних кислот. Латинські назви кисневих і безкисневих солей. Латинські назви органічних натрієвих і калієвих солей. Латинські назви складних етерів. Латинські назви оксидів і основ.	4
18	Латинські тривіальні назви лікарських препаратів. Фармацевтичні частотні відрізки в назвах препаратів, які вказують на хімічний склад препарату. Фармацевтичні частотні відрізки анатомічного і фізіологічного характеру. Фармацевтичні частотні відрізки, які вказують на рослинний	2

	компонент.	
19	Фармацевтичні частотні відрізки в назвах препаратів, які вказують на терапевтичний ефект (безпечні, антибіотики, знеболювальні, антипиретики, заспокійливі, снодійні тощо). Назви груп лікарських препаратів за їх фармакологічною дією (анестетики, гемостатики, кератолітики тощо)	2
20	Суфікси і фармацевтичні частотні відрізки, що вказують на алкалоїди і глікозиди. Латинські назви гормональних та ферментних препаратів. Найменування жиророзчинних та водорозчинних вітамінів (2 способи утворення). Найменування полівітамінних комбінованих препаратів.	2
21	Міжнародна ботанічна номенклатура. Латинські назви сировини рослинного та тваринного походження, продуктів первинної обробки. Латинські назви лікарських препаратів, витяжок із рослинної сировини: утворення назв настоянок, сиропів, відварів, настоїв, витяжок – рідких, сухих, густих.	2
Змістовий модуль 5. Класифікація лікарських форм та їхні латинські назви. Тверді лікарські форми. Особливості виписування рецептів на тверді лікарські форми. М'які лікарські форми. Особливості виписування рецептів на м'які лікарські форми. Рідкі лікарські форми. Виписування рецептів на рідкі лікарські форми. Латинські назви гомеопатичних лікарських препаратів та виписування рецептів на гомеопатичні лікарські засоби. Поняття про ароматерапію. Фітотерапевтичні препарати та фітозасоби. Офіційні закордонні форми ліків. Поняття «клінічний термін». Однослівні та багатослівні терміни. Структура термінів-комполітів латинською та українською мовами.		
22	Загальна характеристика понять «лікарська речовина, лікарський засіб, лікарський препарат, лікарська форма, лікарська сировина, галенові препарати, новогаленові препарати». Класифікація лікарських форм. Магістральні та офіційні лікарські засоби. Стисла та розгорнута форми виписування рецептів.	1
23	Наукові та тривіальні назви лікарських препаратів. Товарні назви препаратів. Світова синонімія. Виписування рецептів на лікарські засоби з тривіальними назвами.	1
24	Тверді лікарські форми: таблетки, порошки, драже, капсули, присипки, губки, збори, свічки. Латинські назви твердих лікарських форм. Визначення та характеристика твердих лікарських форм. Особливості прописування рецептів на тверді лікарські форми.	3
25	М'які лікарські форми: мазі, лініменти, пасти, пластири, гелі, креми. Латинські назви м'яких лікарських форм. Визначення та характеристика м'яких лікарських форм. Особливості прописування рецептів на м'які лікарські форми.	3
26	Рідкі лікарські форми: розчини, настоянки, настої, відвари, витяжки, мікстури, слизи, сиропи, емульсії, суспензії. Латинські назви рідких лікарських форм. Визначення та характеристика рідких лікарських форм. Особливості прописування рецептів на рідкі лікарські форми.	3
27	Офіційні лікарські форми, які вживаються за кордоном, та їхні латинські найменування: <u>за агрегатним станом</u> : тверді, рідкі, м'які, леткі; <u>за способом вживання</u> : ін'єкції, вушні краплі, оральні форми ліків рідкі і тверді; аерозолі внутрішні (для інгаляцій) і зовнішні. Форми ліків, які вживаються за кордоном, але в Україні не виділяються в окремі групи, їхні латинські назви та особливості прописування рецептів на ці лікарські форми: аплікації, бальзами, карамелі, припарки, полоскання, клізми, інгаляції, лосьйони тощо.	1
28	Ознайомлення з гомеопатичною екстемпоральною рецептурою.	1

	Особливості рецептурних прописів на гомеопатичні засоби.	
29	Поняття про ароматерапію. Деякі латинські назви ефірних олій. Особливості виписування рецептів на ефірні олії.	1
30	Ознайомлення з клінічною термінологією: поняття «клінічний термін», однослівні та багатослівні клінічні терміни. Структура однослівних термінів-комполітів латинською та українською мовами.	1
31	Підготовка до заключного підсумкового модульного контролю: Фонетичні, лексико-граматичні основи фармацевтичної та ботанічної термінології. Лексико-семантичне забезпечення вивчення теми «Рецептура».	2
Всього:		60 годин

16 . ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ – КОНТРОЛЬНА РОБОТА

Контрольна робота з дисципліни містить такі типові завдання:

1. Записати в латинській транскрипції слова та підкреслити орфограми (кількість слів - 10)
2. Розділити слова на склади, позначити довготу або короткість другого складу від кінця слова і поставити наголос (кількість слів - 10)
3. Узгодити прикметники/дієприкметники з іменниками, провідміняти в однині і множині (кількість - 5)
4. Перекласти з латинської мови рецептурні вирази, записати в Gen., слова виписати у словниковій формі (кількість - 5)
5. Перекласти українською мовою рецептурні вирази, записати в Gen., слова виписати у словниковій формі (кількість - 5)
6. Записати у словниковій формі найменування лікарських препаратів, виписати наявні частотні відрізки та розкрити їхню семантику (кількість - 10)
7. Перекласти назви оксидів, солей, кислот, складних ефірів латинською мовою, записати в Gen., слова виписати у словниковій формі (кількість - 5)
8. Написати рецепти латинською мовою, слова виписати у словниковій формі (кількість - 5)
9. Написати рецепти латинською мовою, використовуючи рецептурні скорочення, слова виписати у словниковій формі (кількість - 5)
10. Написати рецепти без скорочень латинською мовою, перекласти українською мовою, слова виписати у словниковій формі (кількість - 3)
11. Виписати з усіх рецептів ботанічну та фармацевтичну назви рослин латинською мовою.

17. ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

1. Особливості вимови та написання літери «і».
2. Особливості вимови дифтонгів і диграфів.
3. Особливості вимови приголосних «с, s, x, z»
4. Правила наголошування в латинській мові.
5. Правила визначення довготи голосних.
6. Правила визначення короткості голосних.
7. Словникова форма іменників.
8. Знаходження основи іменників.
9. Визначення належності до відміни іменників.
10. Словникова форма прикметників.
11. Знаходження основи прикметників.
12. Синтаксична конструкція «узгоджене означення».

13. Синтаксична конструкція «неузгоджене означення».
14. Структура рецепта.
15. Рецептурні скорочення.
16. Граматична структура рецептурного рядка.
17. Моделі утворення назв кислот.
18. Моделі утворення назв оксидів і основ.
19. Моделі утворення назв солей і складних ефірів.
20. Граматичні моделі ботанічних назв.
21. Частотні відрізки у назвах лікарських препаратів та їхня семантика.
22. Номенклатура лікарських форм.
23. Характеристика та особливості виписування твердих лікарських форм.
24. Характеристика та особливості виписування м'яких лікарських форм.
25. Характеристика та особливості виписування рідких лікарських форм.

18. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

1. виписування рецептів на лікарські препарати латинською мовою у повній формі;
2. виписування рецептів на лікарські препарати латинською мовою з використанням рецептурних скорочень;
3. розшифровування рецептів, написаних латинською мовою з використанням рецептурних скорочень, та переклад їх українською мовою.

19. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ

Методи усного контролю: перевага надається фронтальному опитуванню.

Методи письмового контролю: контрольні тестові завдання, контрольна письмова робота, позааудиторна самостійна робота.

Поточний контроль знань студентів здійснюється під час проведення практичних занять і включає перевірку знань теоретичного матеріалу та контроль оволодіння практичними навичками, які передбачені методичними розробками занять з відповідних тем. Перевірка знань студентів здійснюється за допомогою усного фронтального та частково індивідуального опитування, вирішування тестових завдань різного ступеня складності, перевірки правильності виконання позааудиторних завдань. Студент має отримати оцінку з кожної теми. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності стандартизовані і включають контроль теоретичної та практичної підготовки. Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали.

Перевірка контрольної роботи здійснюється викладачем за 10 днів до проведення заключного підсумкового контролю з дисципліни; результати оцінювання контрольної роботи завчасно повідомляються студентам.

Заклучний підсумковий контроль знань студентів здійснюється на останньому практичному занятті після завершення вивчення дисципліни у формі підсумкового модульного контролю. Студентам пропонується дати відповіді на питання теоретичного характеру (згідно переліку питань) та виконати за відведений час (30 хв) письмову роботу, яка вміщує завдання:

- 1) оформити латинською мовою рецепти у повній формі (кількість - 2);
- 2) оформити латинською мовою рецепти з використанням рецептурних скорочень (кількість - 2);
- 3) записати рецепти, оформлені латинською мовою з використанням рецептурних, у повній формі та перекласти українською мовою (кількість - 2).

До підсумкового модульного контролю допускаються студенти, які відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття та одержали на них позитивні оцінки («5», «4», «3»), успішно виконали контрольну роботу, а також при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

Студенту, який з поважних чи без поважних причин мав пропуски навчальних занять, дозволяється відпрацювати академічну заборгованість до певного визначеного терміну.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент під час складання підсумкового модульного контролю, становить 80.

Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 50 балів.

20. ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТА З ДИСЦИПЛІНИ

Оцінювання дисципліни є рейтинговим та визначається з урахуванням поточної освітньої діяльності студента (з урахуванням тем самостійної роботи ф контрольної роботи) та результатів підсумкового модульного контролю. Оцінювання здійснюється з позицій дотримання академічної доброчесності, ґрунтоване на чинних нормативних документах. Береться до уваги своєчасна здача завдань самостійного опрацювання, індивідуальної роботи, змістових та підсумкового модулів.

Під час оцінювання засвоєння кожної теми студенту виставляються оцінки за 4 - бальною (традиційною) шкалою та за 200-бальною шкалою з використанням прийнятих та затверджених критеріїв оцінювання для відповідної навчальної дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для вивчення теми.

Студент повинен отримати оцінку з кожної теми. Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали залежно від кількості тем.

Вага кожної теми у межах одного модуля в є однаковою. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності є стандартизованими і включають контроль теоретичної та практичної підготовки. Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як арифметична сума балів за кожне заняття та за контрольну роботу. Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач за поточну діяльність під час вивченні навчальної дисципліни, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5», на кількість тем з додаванням балів за контрольну роботу здобувача, але не більше 200 балів.

Розподіл балів, які присвоюються студентам

Критерії оцінювання компетенції студентів, що вивчають латинську мову, базуються на дескрипторах відповідного рівня володіння мовою у Загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти:

- 1) змістовність: відповідність темі, розкриття теми, обґрунтованість відображення намірів та форм їх реалізації;
- 2) когерентність: логічність викладу, чіткість структури, зв'язність висловлювань, реалізація комунікативного наміру;
- 3) термінологічна адекватність: використання термінів і номенклатурних найменувань відповідно до комунікативного наміру;
- 4) граматична коректність: дотримання правил орфографії та пунктуації, правильність вживання різноманітних граматичних структур;
- 5) відповідність фонетичним нормам: правильність вимови та правильність наголошування термінів.

Оцінювання успішності навчання студентів здійснюється за національною шкалою – «5», «4», «3», «2» та шкалою ECTS – A, B, C, D, E, FX, F.

Максимальна кількість балів, що надається студентам при засвоєнні кожного модуля (залікового кредиту) – 200, в тому числі за поточну навчальну діяльність – 120 балів, за результатами модульного підсумкового контролю – 80 балів. Таким чином, частки результатів оцінювання поточної навчальної діяльності і підсумкового модульного контролю становлять відповідно 60% та 40%.

Мінімальна кількість балів для студентів заочної форми навчання, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом складання кількості балів, що відповідають оцінці «задовільно» на кожному занятті, та мінімальної кількості балів за виконану контрольну роботу і становить 72 бали: $72 = 13 \times 5 + 7$ (мінімальна кількість балів за виконання контрольної роботи).

Максимальна кількість балів для студентів заочної форми навчання, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом складання кількості балів, що відповідають оцінці «відмінно» на кожному занятті, та максимальної кількості балів за виконану контрольну роботу і становить 120 балів: $120 = 13 \times 8 + 16$ (максимальна кількість балів за виконання контрольної роботи).

Розподіл балів, які присвоюються студентам

Номер модуля кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок					Мінімальна кількість балів*
			Традиційні оцінки				Бали за виконання індивідуального завдання	
			"5"	"4"	"3"	"2"		
Модуль 1 90/3,0	5 (№№ 1-5)	13	8	7	5	0	16/13/7	72

Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як арифметична сума балів за кожне заняття та за контрольну роботу. Модуль включає в себе 26 годин практичних занять, отже, валідність оцінок наступна: «5» - 8 балів, «4» - 7 балів, «3» - 5 балів. Контрольна робота оцінюється таким чином: 5» - 16 балів, «4» - 13 балів, «3» - 7 балів.

Бали з дисципліни конвертуються у традиційну чотирибальну шкалу за абсолютними критеріями, наведеними у таблиці:

Оцінка за 200-бальною шкалою	Оцінка за чотирибальною шкалою
Від 180 до 200 балів	«5»
Від 150 до 179 балів	«4»
Від 149 до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	«3»
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	«2»

21. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

21.1. Основна:

1. Латинська мова та основи фармацевтичної термінології: підручник / Л.Ю. Смольська, В.Г. Синиця, Дз.Коваль-Гнатів та ін.; за ред. Л.Ю.Смольської. — К.: ВСВ «Медицина», 2019. — 368 с.
2. Синиця В.Г., Остапчук О.Р. *Studeamus terminologiae pharmaceuticae Latinae.* — Навчальний посібник для студентів фаху «Фармація» очної та заочної форми навчання; за загальною редакцією В.Г.Синиці. — Чернівці, ВДНЗ України «Буковинський державний медичний університет», 2017. — 326 с.

21.2.Додаткова:

- 1.Паласюк Г.Б., Саварин Т.В., Ворона І.І. Латинська мова. Підручник. – Тернопіль: «Укрмедкнига», 2016. – 427 с.
2. Світлична Є.І., Толок І.О. Латинська мова. Підручник.- К.: Центр учбової літератури, 2011.- 440 с.
3. Клінічна фармація : підручник / І. А. Зупанець, В. П. Черних, І. Г. Купновицька [та ін.] ; за ред.: В. П. Черних, І. А. Зупанця, І. Г. Купновицької; Національний фармацевтичний університет. – Харків: НФаУ: Золоті сторінки, 2013. – 910 с.
4. Фармакологія: підручник / І. С. Чекман, Н. О. Горчакова, В. Ф. Мамчур [та ін.] ; за ред. І. С. Чекмана. – Вид. 3-тє, виправлене та доопрацьоване. – Вінниця: Нова Книга, 2016. – 783 с.
5. Гулько Р. Багатомовний словник лікарських рослин семи європейськими мовами. Латинсько-українсько-російсько-англійсько-німецько-французько-польський. – Львів: Ліга-Прес, 2007. – XXIV + 611 с.
7. Правила виписування рецептів. Витяг із наказу МОЗ України № 360 від 19.07.2005. – с. 22 – 32.

21.3. Інформаційні ресурси:

Міністерство освіти і науки України - www.mon.gov.ua

Міністерство охорони здоров'я України –<http://www.moz.gov.ua/ua/>;

<http://mozdocs.kiev.ua/>

Сервер дистанційного навчання Буковинського державного медичного університету -

<http://moodle.bsmu.edu.ua/>

12. УКЛАДАЧ ДОВІДНИКА ДЛЯ СТУДЕНТА (СИЛАБУСУ)

Синиця В.Г., доцент кафедри іноземних мов, кандидат філологічних наук